

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่องความสำคัญค่านิยมของนักเรียนโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นการวิจัยแบบสำรวจ (survey research) ในบทนี้จะได้เสนอวิธีการวิจัยอย่างละเอียด โดยจะไล่จากรวบรวมประชากรวิจัยและการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ลักษณะของแบบสอบถาม และแนวการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง (sample) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปีการศึกษา ๒๕๑๙ ทั้งระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๑,๐๐๒ คน แบ่งเป็นนักเรียนชายจำนวน ๕๐๑ คน นักเรียนหญิง ๕๐๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐ ของนักเรียนทั้งหมด ๑,๐๐๒ คน ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ ๑ สุ่มตัวอย่างโดยวิธี "สุ่มตามสัดส่วนของกลุ่ม" (stratified random sampling) โดยคำนึงถึงสัดส่วนของระดับชั้นและเพศ

ในการสุ่มตัวอย่างนี้ ได้ศึกษาภูมิลำเนาของกลุ่มตัวอย่างในเรื่องอายุของการอยู่อาศัยร่วมกับบิดามารดา เชื้อชาติ การศึกษา อาชีพ สถานภาพครอบครัวหรือฐานะทางการสมรส และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของบิดามารดาของนักเรียน เพื่อนำมาประกอบการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

อายุ

นักเรียนชายและหญิงในแต่ละระดับชั้น คือ ประถมศึกษาตอนปลาย มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย มีอายุใกล้เคียงกันระหว่าง ๑๐-๑๓ ปี ๑๓-๑๕ ปี และ ๑๖-๑๙ ปี คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๕๕, ๓๐.๖๘ และ ๓๔.๗๕ ตามลำดับ (ดูตารางที่ ก-๑ ในภาคผนวก ก)

ตารางที่ ๑

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ระดับชั้น	ชาย		หญิง		รวม		สุ่มตัวอย่าง กึ่ง เป็นร้อยละ
	จำนวนทั้งหมด	สุ่มตัวอย่าง	จำนวนทั้งหมด	สุ่มตัวอย่าง	จำนวนทั้งหมด	สุ่มตัวอย่าง	
ป.๕	๑๑๐	๘๖	๑๐๕	๘๖	๒๑๕	๑๗๒	๘๐.๐๐
ป.๖	๑๑๖	๘๕	๙๕	๘๔	๒๑๑	๑๖๙	๘๐.๐๙
ป.๗	๑๐๐	๘๑	๑๐๒	๘๑	๒๐๒	๑๖๒	๘๐.๒๐
มศ.๑	๗๔	๕๘	๗๒	๕๙	๑๔๖	๑๑๗	๘๐.๑๔
มศ.๒	๙๐	๖๔	๗๑	๖๕	๑๖๑	๑๒๙	๘๐.๑๒
มศ.๓	๖๑	๔๗	๕๕	๔๖	๑๑๖	๙๓	๘๐.๑๗
มศ.๔	๔๖	๓๙	๕๖	๓๙	๙๘	๗๘	๗๙.๕๙
มศ.๕	๔๔	๔๑	๕๙	๔๑	๑๐๓	๘๒	๗๙.๖๑
รวม	๖๓๗	๕๐๑	๖๑๕	๕๐๑	๑,๒๕๒	๑,๐๐๒	๘๐.๐๓

หมายเหตุ: ผลรวมแนวตั้ง เท่ากับ ๗๙.๙๙ ผลรวมแนวนอนเท่ากับ ๘๐.๐๓ ความคลาดเคลื่อนเกิดจากการปัดเศษ.

เชื้อชาติของบิดามารดา

ในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย บิดาของนักเรียนชายและหญิงส่วนใหญ่มีเชื้อชาติไทย คือคิดเป็นร้อยละ ๙๖.๓๓ และ ๙๕.๒๖ ๙๔.๐๘ และ ๙๔.๙๑, ๙๐.๐๐ และ ๙๖.๒๕ ตามลำดับ มารดาของนักเรียนชายและหญิงส่วนใหญ่มีเชื้อชาติไทย คือคิดเป็นร้อยละ ๙๙.๖๒ และ ๙๖.๑๐, ๙๙.๐๔ และ ๙๙.๐๖ ๙๖.๒๕ และ ๙๙.๕๐ ตามลำดับ (ดูตารางที่ ก-๒ ในภาคผนวก ก)

การศึกษาของบิดามารดา

บิดาของนักเรียนชายและหญิงระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย มัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย ส่วนใหญ่จบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี คือคิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐๐ และ ๕๐.๒๐, ๕๐.๒๔ และ ๓๙.๔๑, ๒๕.๐๐ และ ๓๖.๕๐ ตามลำดับ และจบการศึกษาในระดับปริญญาตรี ร้อยละ ๒๘.๕๓ และ ๒๓.๙๐, ๒๘.๔๐ และ ๒๗.๐๖, ๒๐.๐๐ และ ๒๐.๐๐ ตามลำดับ ส่วนมารดาของนักเรียนชายและหญิงในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย จบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีร้อยละ ๒๙.๓๗ และ ๒๘.๒๙, ๒๑.๓๐ และ ๒๐.๐๐, ๑๕.๐๐ และ ๑๖.๕๐ และจบการศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นส่วนใหญ่ในชั้นประถมศึกษาตอนปลาย มัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ ๒๙.๙๖ และ ๒๖.๓๐, ๒๕.๔๔ และ ๒๐.๐๐ ตามลำดับ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มารดาของนักเรียนชายและหญิงส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ ๓๖.๕๐ และ ๒๘.๙๕ ตามลำดับ (ดูตารางที่ ก-๓-๔-๕ ในภาคผนวก ก)

อาชีพของบิดามารดา

นักเรียนชายหญิงส่วนใหญ่ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย บิดาของนักเรียนมีอาชีพรับราชการถึงร้อยละ ๕๕.๓๓, ๕๐.๕๑ และ ๕๐.๖๒ ตามลำดับ มารดาของนักเรียนชายหญิงมีอาชีพรับราชการถึงร้อยละ ๕๔.๘๗ และ ๕๖.๔๔ ในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายและมัธยมศึกษาตอนต้นตามลำดับ ส่วนระดับชั้น

มัธยมศึกษาตอนปลาย มารดาของนักเรียนชายหญิงมีอาชีพแม่บ้าน รอยละ ๓๒.๕๐ (ดูตารางที่ ก-๖-๗-๘ ในภาคผนวก ก)

สถานภาพของครอบครัว

บิดามารดาของนักเรียนชายหญิง ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนใหญ่อยู่ด้วยกันถึง รอยละ ๘๒.๘๘, ๙๓.๒๒ และ ๘๖.๘๘ ตามลำดับ (ดูตารางที่ ก-๙ ในภาคผนวก ก)

การอยู่อาศัยร่วมกับครอบครัว

นักเรียนชายหญิงส่วนใหญ่ใน ระดับประถมศึกษาตอนปลาย มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย อาศัยอยู่กับบิดามารดา รอยละ ๘๗.๖๗, ๘๒.๐๐ และ ๖๘.๓๗ ตามลำดับ (ดูตารางที่ ก-๑๐ ในภาคผนวก ก)

ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

บิดามารดาของนักเรียนชายหญิง ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย และมัธยมศึกษาตอนปลาย มีรายได้ของครอบครัว เฉลี่ยต่อเดือนตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป รอยละ ๒๘.๖๓ และ ๒๓.๑๒ ตามลำดับ ส่วนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตั้งแต่ ๗,๕๐๐ ถึง ๑๐,๐๐๐ บาท รอยละ ๒๘.๘๘ (ดูตารางที่ ก-๑๑-๑๒-๑๓ ในภาคผนวก ก)

แบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้สำรวจข้อมูลในการวิจัยคือ แบบสอบถาม (questionnaire) ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้นโดยศึกษาจากแบบสอบถามที่ได้เคยมีผู้ทำไว้ เกี่ยวกับทัศนคติและ

ความสำนึกทางการเมือง อาทิเช่น ทินพันธุ์ นาคะตะ^๑ วงษ์ เลิศไพศาล^๒

J. Delamater, D. Katz and H. Kelman^๓ และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของ สมจิตร วัฒนกุล^๔ เป็นแนวทางนำมาปรับปรุงใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามนวัตอุปประสงค์ เพื่อวัดระดับความสำนึกที่มีต่อสิ่งที่ถามมากน้อยตามลำดับโดยใช้ช่วงการวัด เป็นสเกลประมาณค่าแบบรวม (summated rating scale) หรือ

---

^๑Thinapan Nakata, The Problems of Democracy in Thailand: A Study of Political Culture and Socialization of College Students (Bangkok: Praepittaya International, 1975).

^๒วงษ์ เลิศไพศาล, "วัฒนธรรมการเมือง: ศึกษาเฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับความคิดเห็นของนิสิตปีสุดท้ายจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อฐานะและบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทน" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๗).

^๓John P. Robinson and Phillip Shaver, Measures of Social Psychological Attitudes (Ann Arbor, Michigan: The Institute for Social Research, The University of Michigan, 1973), pp. 456-463.

^๔สมจิตร วัฒนกุล, "ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๕).

ที่เรียกว่า Likert scales" ซึ่งเป็นการแบ่งช่วงการจัดออกตามความเห็นหรือทัศนคติที่เป็น
เป็นช่วง ๕ ช่วงคือ ๕, ๔, ๓, ๒ และ ๑ ตามลำดับ

การสร้างแบบสอบถามผู้วิจัยพิจารณาหัวข้อเรื่อง ความสำคัญต่อชาติของนักเรียน
โดยคำนึงถึงองค์ประกอบที่สำคัญคือ ชาติ พระมหากษัตริย์ ศาสนา วัฒนธรรม และการเมือง
แล้วนำมาประมวลลักษณะคำถามจากแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับความสำคัญต่อชาติ ประกอบด้วย
ชาติ พิธีกรรมสัญลักษณ์ของชาติ และความเป็นชาติ พระมหากษัตริย์ ศาสนา วัฒนธรรม และ
การเมือง พิจารณาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง และความคิดเห็นต่อสภาพการเมือง
การปกครองปัจจุบัน และได้จำแนกคำถามออกเป็น ๓ ตอน

ตอนที่ ๑ เป็นคำถามเกี่ยวกับความสำคัญต่อชาติซึ่งรายละเอียดกล่าวแล้ว เพื่อให้
ให้ผู้ตอบพิจารณาเลือกตามความคิดเห็นอย่างแท้จริงของตนเอง จำนวน ๒๕ ข้อ

ตอนที่ ๒ เป็นคำถามแบบเปิด (open-ended question) เพื่อตรวจสอบความคิด
เห็นและความสนใจของผู้ตอบเพิ่มเติมจำนวน ๗ ข้อ

ตอนที่ ๓ เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับเพศ อายุของ
นักเรียน เชื้อชาติ การศึกษา และอาชีพของบิดามารดา สภาพครอบครัว และฐานะทาง
เศรษฐกิจ (ดูตารางประกอบในภาคผนวก ก.)

Allen Edwards and Kathryn Claire Kenney, "A Comparison
of the Thurstone and Likert Techniques of Attitude Scale Construc-
tion," in Readings in Attitude Theory and Measurement, ed. Martin
Fishbein (New York: John Wiley, 1967), pp. 250-251.

การทดลองใช้แบบสอบถาม

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักเรียนชายและหญิง ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับละ ๑๐ คน เพื่อดูว่าแบบสอบถามข้อใดที่นักเรียนยังไม่เข้าใจหรือสงสัย จะได้ปรับปรุงใหม่ให้เหมาะสม หลังจากนั้นก็ให้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดสอบกับนักเรียนชายหญิงที่ไว้ใช้กลุ่มเดิม ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับละ ๒๐ คน หลังจากนั้น ๒ สัปดาห์ก็นำแบบสอบถามเดิมไปทดสอบกับนักเรียนกลุ่มเดิมอีก (กลุ่ม ๒๐ คน) อีกครั้งหนึ่ง ผลที่ได้ปรากฏว่าคำตอบทั้งสองครั้งมีความถูกต้องตรงกันคิดเป็นร้อยละ ๘๐ จึงนับว่าแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วมีความเที่ยงตรงในการวัดผลที่จะใช้ใน การวิจัยต่อไปได้

การใช้แบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยร่วมกับอาจารย์ประจำชั้นแจกแบบสอบถาม คู่มือวิธีการตอบแบบสอบถามให้สมบูรณ์ที่สุด ควบคุมเวลาที่ใช้ และรวบรวมแบบสอบถาม ทั้งผู้วิจัยได้ชี้แจงวิธีการใช้แบบสอบถามและรายละเอียดกลาง ๆ แก่อาจารย์ประจำชั้น เวลาที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม ๕๐ นาที แบบสอบถามที่ได้รับกลับมาครบตามจำนวน ตอนที่ ๑ และ ๓ เป็นตอนที่เน้นวิเคราะห้ สำหรับตอนที่ ๒ ที่ได้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเป็นคำถามแบบเปิดนี้ ใช้สำหรับพิจารณาประกอบการวิเคราะห์ในลักษณะทั่ว ๆ ไป

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์แบบสอบถาม เกี่ยวกับความสำคัญของการศึกษาของนักเรียนโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้ให้คะแนนตามแบบ Rating Scale จากจำนวนแบบสอบถาม ๒๕ ข้อนี้ คะแนนของผู้ตอบแต่ละคนก็ผลรวมของคะแนนทุกข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ตามหมวดหมู่ของแบบสอบถามที่จัดไว้ เพื่อดูว่าผลที่ได้จากการสำรวจและวิจัยนี้สัมพันธ์หรือมีอิทธิพลสมมุติฐานที่ใดตั้งเอาไว้ เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสำคัญต่อชาติของนักเรียนทั้งก่อนชาติ ความ เป็นชาติ พระมหากษัตริย์ ศาสนา วัฒนธรรมไทย การมีส่วนร่วมทางการเมือง และสภาพการเมืองการปกครองปัจจุบัน เพื่อแสดงให้เห็นระดับความสำคัญของนักเรียนต่อชาติเป็นส่วนรวม เสนอรายละเอียดของความสำคัญของนักเรียนต่อชาติเป็นส่วนรวม เสนอรายละเอียดของความสำคัญทางการเมืองทั้ง ๗ เพื่อให้เห็นระดับความสำคัญอยู่ในรูปตารางร้อยละ และคะแนนเฉลี่ย จากนั้นจะเสนอให้เห็นระดับความสำคัญต่อชาติของนักเรียนจำแนกตามเพศ จำแนกตามระดับชั้นเรียน และเปรียบเทียบการจำแนกตามระดับชั้นเรียนและเพศตามลำดับ

ระดับชั้นเรียนที่แยกพิจารณาในการวิจัยครั้งนี้ แบ่ง เป็น ๓ ระดับจากนักเรียนที่เป็นประชากรในการวิจัยตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ คือ

๑. ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕, ๖ และ ๗
๒. ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑, ๒ และ ๓
๓. ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ และ ๕

ตารางที่แสดงในการวิเคราะห์ข้อมูลนี้จะแสดงให้เห็นจำนวนผู้ตอบเป็นร้อยละ จำแนกตามหมวดหมู่ ในการเปรียบเทียบและวิเคราะห์จะพิจารณาจากค่ามัธยฐานเลขคณิต (arithmatic mean) หรือคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) เพื่อแสดงให้เห็นค่าเฉลี่ยของความรู้สึก ความคิด เห็นในคามต่าง ๆ ของแต่ละหมวดหมู่และระดับชั้น โดยใช้สูตร

$$\text{คะแนนเฉลี่ย } (\bar{X}) = \frac{\text{คะแนนรวมทั้งผลของคำถาม}}{\text{จำนวนคน} \times \text{จำนวนคำถาม}}$$

สำหรับคำถามในข้อย่อยแต่ละข้อคำถามแบบสอบถามนี้ ผู้ตอบสามารถเลือกตอบตามความรู้สึกแท้จริงของตัวเอง ๕ ระดับด้วยกันคือ ๕, ๔, ๓, ๒ และ ๑ ตามลำดับ ซึ่งจะแสดงถึงความสำคัญที่ตอบมากน้อยตามลำดับ ดังนี้

- ๕ คือมากที่สุด หมายความว่านักเรียนมีความเห็นด้วย มีความนิยมชมชอบ และสำคัญในสิ่งที่ถามมากที่สุด
- ๔ คือมาก หมายความว่า นักเรียนมีความเห็นด้วย มีความนิยมชมชอบ และสำคัญในสิ่งที่ถามมาก
- ๓ คือปานกลาง หมายความว่านักเรียนมีความเห็นด้วย มีความนิยมชมชอบ และสำคัญในสิ่งที่ถามปานกลาง
- ๒ คือน้อย หมายความว่านักเรียนมีความเห็นด้วย มีความนิยมชมชอบ และสำคัญในสิ่งที่ถามน้อย
- ๑ คือน้อยที่สุด หมายความว่านักเรียนมีความเห็นด้วย มีความนิยมชมชอบ และสำคัญในสิ่งที่ถามน้อยที่สุด

อนึ่ง คำถามในแบบสอบถามข้อที่ ๑๗, ๑๘, ๒๓, ๔๗ และ ๔๘ ซึ่งมีเครื่องหมาย

(-) กำกับอยู่ มีลักษณะเป็นคำถามเชิงลบ (negative questions) จะให้คะแนนความรู้สึกมากน้อย เปลี่ยนไปในทิศทางตรงกันข้ามกับที่ถาม ถ้าตอบ ๕ จะให้คะแนน ๑ ถ้าตอบ ๔ จะให้คะแนน ๒ ถ้าตอบ ๓ จะให้คะแนน ๓ ถ้าตอบ ๒ จะให้คะแนน ๔ และถ้าตอบ ๑ จะให้คะแนน ๕ ตามลำดับ

การวิเคราะห์ความสำคัญต่อวิชาของนักเรียนตามแนวทางและขั้นตอนตามที่กล่าวมาแล้ว จะได้เสนอผลและเปรียบเทียบต่อไปในบทที่ ๔